СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 164. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 16. липня, 1929. VOL. XXXVII. No. 164. Jersey City, N. J., Tuesday, July 16, 1929. THREE CENTS.

КРАВЦІ ВЕРТАЮТЬ ДО РОБОТИ

ЮНІЇ ПРИЙМАЮТЬ УГОДУ.

НЮ ЙОРК, 15. липня. — Як показується з відношення страйкуючих кравців до угоди, заключеної їх представниками минувлого тижня, угода буде потверджена й робітники повернуть завтра до роботи.

Учора потвердили угоду виконавчий комітет кравецької юнії та страйковий комітет, зложений з 800 робітників.

Таке саме відношення видно серед підприємців. Богато независимих підприємців, які не належали до товариств підприємців і яких через те тяжко було дістати до згоди, тепер приступають до товариства підприємців, сподіючися від угоди великого піднесення промислу.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ БУДЕ БОРОТИСЯ ЗА ПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ НА ПОЛУДНІ.

ҐРІН ВІДКЛИКУЄТЬСЯ ДО ФЕДЕРАЛЬНОГО УРЯДУ.

ВАШИНҐТОН, 15. липня. — Американська Федерація Праці заповідає широку на весь край кампанію за приверненнєм робітникам полудневих стейтів права до організації юній. Се право заквестіюнували урядники стейту Савт Каролайни, прогнавши з міста Вершолз організатора ткацької юнії, Ґуджа.

Федерація Праці віднесеться наперед з протестом до федерального уряду та постарається предложити справу самому Гуверови.

Президент ткацької юнії, Мекмегон, віднісся телеґрафічно до Ричардса, ґубернатора стейту Савт Каролайни, з протестом проти позбавлювання робітників прав організації найнятими бандитами ткацьких підприємств. Ґубернатор відповів йому остро, що він не буде звертати уваги на грубі телеграми, в яких містяться погрози.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛЯКИ НЕ ДІЖДАЛИСЯ ЛЕТУНІВ.

ЗАМІСЦЬ ПРИНЯТЬ І ТРИЮМФІВ — РОЗЧАРОВАННЯ Й ПЛАЧ.

НЮ ЙОРК, 15. липня. — Невдалий лет польських летунів, Ідзіковського й Кубалі, через Атлянтійський океан найшов свій відгук серед американських Поляків.

У Ню Йорку й Вашинґтоні йшли віддавна горячі приготовання для привитання летунів, у котрих успіх Поляки не сумнівалися. До комітету приняття належали передовсім ріжні польські дипльоматичні й консулярні урядники та ріжні провідники америкасньої Польонії. Одно приняття мало бути в Ню Йорку, друге у Вашинґтоні.

Особистий представник летунів їздив постійно між сими двома містами, викінчуючи приготовання. Для нюйорського привитання нанято вже три авта, замовлено міський уряд, поліцію, ґазети й фотоґрафії.

У неділю вже з ранньої пори перед нюйорським консулятом зібралася поважна товпа місцевих Поляків, ждучи на вістки про летунів. Чим далі, товпа росла. У консуляті був зібраний увесь комітет привитань. Велике одушевлення серед зібраних викликала вістка, що французькі летуни вернулися, а польські полетіли далі. Відтак стали наспівати неприхильні вістки. Товпа стала розходитися. Ґазети подають, що як прийшла вітска про закінчення лету траґічною подією на Азорах, польський консуль у Ню Йорку з жалю розболівся.

На летничім полі Мичела на Лонґ Айленді, де польські летуни збиралися висідати, приїхали тисячі Поляків, щоб урядити летунам патріотичну демонстрацію. Коли жовніри, удержуючі порядок на летничім полі, оповістили зібраних про закінчення лету на Азорах, демонстранти чимскорше спакували діти до закопчених порохом автів та відїхали домів. Декотрі з них не розуміли по англійськи й жовніри мали з ними немало клопоту, заким дали їм до зрозуміння, що польські летуни не приїдуть.

ЩЕ ОДИН ХМАРОДЕР У НЮ ЙОРКУ.

МАЮТЬ СТАВИТИ БУДИНОК НА 58 ПОВЕРХІВ.

НЮ ЙОРК, 15. липня. — Валтер Семен, земельний підприємець і будівничий, заповідає, що він виставить на розі 42-гої вулиці й Пятої Ев. в Ню Йорку новий хмародер, високий на 58 поверхів.

Будинок, що стоїть тепер на сьому місці, має бути знесений до трох місяців, а новий будинок має бути готовий в осени 1930 року.

БУВ ДІВЧИНОЮ 19 ЛІТ.

СЕЛИНҐСҐРОВ, Па., 15. липня. — Маріон Бодмер, що 19 літ ходив одітий як дівчина, сьогодня одівся як хлопець та заявив, що належить до мужеського пола.

Справа вийшла на верх, коли Бодмер, хоч одітий по дівочому, записався до хлопячої школи, що мала його приготовити до студій права на університеті. Коли родичів питали, чому їх дочка записалася до хлопячої школи, родичі заявили, що се не дівчина, а хлопець. Родичі признали, що хлопця представляли за дівчину від самого уродження та одівали по дівочому. Вони не поясняли ближче свого поступовання, але ручили, що він буде на будуче ходити в штанах.

ОБВИНЯЮТЬ ПРОГИБІЦІЙНИХ АҐЕНТІВ.

ТЕКУМСЕ, Оклагома, 15. липня. — На вступній розправі проти Джефа Гариса й трох инших прогибіційних агентів за вбивство двох фармерів, Оскара Лавері та Джеймса Гариса, виступала як свідок жінка Джеймса Гариса й зізнала під присягою, що аґенти застрілили її мужа та його брата, як ті вже були піддались урядникам без ніякого спротиву. Вона присягнула теж, що оба вбиті ніколи при собі оружа не носили.

Настрій публики на сій розправі так сильно ворожий для прогибіційних аґентів, що уряд уважав за потрібне розставити по салі зоружених сторожів.

НАЙБІЛЬШИЙ ГИДРОПЛЯН.

Великанський триповерховий німецький літак-гидроплян зробив удало першу пробу свого лету. Цей великанський літак на 12 моторів збудований у німецькій Швайцарії, бо Німеччина згідно з версальським миром не може будувати великих літаків на своїй території. Великанський літак за 30 секунд легко піднісся з озера в повітря й літаючи над озером, розвинув скорість до 65 миль на годину.

СОКИРОЮ ВБИВ ЗЯТЯ.

В Лютові посварився господар Добер зі своїм тестем Стришиком. Стришик не багато думаючи, зловив сокиру й тріснув свого зятя по голові Цей згинув на місці.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В МИНСЬКУ.

З Вильна доносять, що в Минську дійшло до поважних протижидівських розрухів. Товпа хотіла навіть укаменувати відступника Жида комуніста Ґрушкіна. Багато осіб покалічено, 40 арештованих.

ПІДОЗРІВАЮТЬ, ЩО ПІДКЛАД БОМБИ БУВ ПРИЧИНОЮ ПОЖАРУ.

Поліційне слідство над загадочним огнем фабрики штучних огнів у Муначі, Ню Джерзи, дає поліції основу до думання, що хтось підложив у фабриці бомбу.

Поліція має свідків, які бачили, як невідомий чоловік заїхав автом на дорогу, ведучу до фабрики, та лишив там якийсь клуночок. За якийсь час з фабрики піднявся дим, а відтак наступив вибух.

ТРУПИ НА СЕЛІ.

У Кротошині під Львовом чотирох парубків узяло участь у боротьбі за одну дівчину. Вислід був такий, що одного, П. Ламбуцького, пробили ножем на смерть, а трох, Б. Ламбуцького, Й. Марловича і Й. Тадрача, перевезли до шпиталя у Львові. — На секретаря громади в Волі Комборській (Коросно) Біґоня напав хтось у ночі в хаті і вбив його сокирою.

ЩО КОМУ ПОМАГАЄ.

У Варшаві скінчився дрібний, буденний процес, яких тепер є тисячі, але його закінчення відбігає сильно від інших, зовсім таких самих процесів. Обвинувачували 19-літню В. Прушинську, що пробувала підчас сну вбити свого мужа сокирою. Муж розпився і вів гуляще життя у вуличнім товаристві. Коли вертався пяний до хати, счиняв такий гармідер, що сусіди з других домів не могли спати. Після одної такої сцени молода жінка, доведена до розпуки, вдарила мужа сокирою підчас сну кілька разів, але не мала сили його вбити. Муж утратив око і вийшов після кількох місяців зі шпиталя. З тяжких ран лишились близни. Жінку мали засудити на довголітню вязницю. Муж приняв на розправі вину на себе і заявив, що погодився з жінкою і живе вже з нею добре. Жінка потвердила це. Суд присудив їй мінімальну кару 6 місяців, завісивши її. Процес, що так гарно закінчився, не насуває веселої рефлексії; виходило би з нього, що деяким мужам треба аж розрубати голову сокирою, щоб очуняли.

UKRAINIANS FORM NEW ATHLETIC ASSOCIATION.

About a Score of Young Men Attended First Meeting Called by Ivan Heigel; Name Officers.

Approximately a score of enterprising young men gathered last evening in the Ukrainian-American Citizen's Club headquarters, Main and High Streets, and formed an organization which will be called the Ukrainian-American Athletic Club.

The new athletic club's purpose is to promote clean and wholesome sports and to sponsor such activities as baseball, basketball and football. Ivan Heigel, officer of the citizen's association, was named advisor and director.

The following officers were elected:

Peter Fedick, President.

Stephen Nesspor, Vice-President.

Peter Winnik, Secretary.

Nicholas Hilosky, Treasurer.

A baseball manager was also named and a schedule of games will be booked by Peter Fedick. The organization expects to increase its membership in the next few weeks and also take part in other forms of athletic endeavor. A coach will be named later.

The club will meet every Tuesday night at the Ukrainian headquarters. Several high school boys are also members of the new organization. All candidates are requested to attend the next meeting on Tuesday as important business will be transacted.

„The Daily Republican", Phoenixville, Pa., Saturday, July 6, 1929.

———o———

ДОРОГЕ МИСТЕЦТВО.

У міських варшавських театрах є такі дефіцити, що міська рада звернулась до уряду з проханням підмоги нового пів міліона золотих. Аж тепер люде довідуються, що варшавська опера взагалі не може мати доходу, бо скількість місць не всилі покрити коштів кожної вистави.

НЕ ВАРТО ЖИТИ ПОВЕРХ 100 ЛІТ.

Французька преса реґіструє з найменшими подробицями випадок старушка, що числить 116 літ, називається Александров і живе в одному селі глибокої Росії. Александров має внука, який має 62 роки і який оказався цілком без серця. Будучи предсідателем місцевої ради, не дбав про бідного старушка, який умирав з голоду. В цю справу вмішався аж суд, який засудив внука, щоби платив старому пенсію 35 рублів місячно й примістив у задній кімнатці дому, який від 79 років належить старому.

БАНДИТИЗМ НА СЕЛІ.

У Глинянах (Перемишляни) застрілив хтось у ночі через вікно господаря В. Кузьму.— У Соколівці (Золочівщина) вдерлися злодії до стайні господаря Ричинського, а зустрівшись там з його сином, убили його, а батька ранили.— В ночі з 6. на 7. червня злодії вломилися до кооперативної домівки в Борині і обікрали її на 500 зол. Одночасно дістались також до читальні, де розбили замок у шафі, але не найшли там нічого, крім книжок. Підозріння паде на місцевих Бойків. — На дорозі громади Стільсько, жидачівського повіту, трох селян, Смельник, Кузій і Мельниченко, забили з помсти господаря Д. Ярему, з яким мали давні порахунки. — У Станиславчику біля Бродів найшли вбитого гаєвого І. Айфера.

НАЙДОРОЩИЙ ПОРТРЕТ.

Портрет короля Едварда VI, намальований малярем Гансом Голбеном, проданий тепер за 48,540 долярів. Це найвища ціна, яка була заплачена за малий портрет у знаменитій колекції лорда Ярборо.

НОВА КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ В РАДЯНСЬКІМ СОЮЗІ.

Цим разом завзялася на большевиків таки правдива крилата саранча. Цілі хмари прилетіли десь з Тибету до Туркестану та кинулися на большевицькі плянтації бавовни. Зїли кільканацять тисяч десятин та заподіяли 50 міліонів карбованців шкоди. Проти саранчі вислали большевики ескадру воєнних літаків та безпощадно нищать нову крилату контрреволюцію трійливими ґазами.

ПЕРЕДПОТОПНА ПАМЯТКА.

Член російської Академії, А. А. Дорисяк, найшов на ріці Джіланчік в Актюбинській ґубернії повний кістяк мастодонта. Перший кістяк був найдений на просторах бувшої російської імперії в 1868 р. в околиці Миколаєва. Тепер це друга знахідка. Передпотопний звір має велитенські розміри; сама нижча челюсть завдовжки півтора метра. Кістяк після його спрепарування членами Академії Наук перейде до зоольоґічного музею.

АНТИСЕМІТИЗМ.

Один польський поет жидівського походження, запрошений на зїзд письменників у Познані, заки ввійшов до призначеної йому кімнати, мав приємність прочитати на її дверях листок звернений проти Жидів. Кажуть, що Тувім, один із найталановитших сучасних польських поетів, також Жид, рішив з цієї причини не взяти участи в зїзді, що вибрав собі до нарад не дуже добре місто.

ЧУДЕСА ТЕХНІКИ.

Англійське радіо переловило цими днями в 4 год. зранку в лісі Еппінґ спів соловіїв і поширило його як пункт програми. Цьогож вечора прийшла вже до Лондону бездротна звістка з Нюфунляндії, що пересланий спів соловіїв чули там зовсім виразно, відріжняючи в хорі чотири птахи. Яка ідеальна доба! Чотирма соловіями можна нині задоволити вражливу душу міліонів!

ЦІКАВИЙ ПРИСУД.

З Берліна повідомляють про один цікавий судовий присуд з Моабіт. Судили молоду дівчину за напад з грабіжю. 22-літня Ґертруда Бемберек попала в довги, наслідком своєї нешлюбної дитини, яка їй умерла. Тоді вона переодяглась за мущину і одної ночі напала на свою давнішню господиню, вирвавши їй торбинку з гришми. Її заарештували. Ще передтим вона заручилась з одним молодим мущиною. При всіх злагіднюючих обставинах вона мала дістати півтора року вязниці. Її оборонець вказував на те, що вона перед цим злодійством вела зразкове життя. Остаточно прокуратор пішов на уступки і відложив їй кару, якщо вона згодиться зірвати зі своїм нареченим, щоби молодий хлопець не мусів працювати на дівчину сильно непевну з морального погляду. Дівчина пішла на три роки до поправчого заведення.

МОСКВА ПОСИЛАЄ КИТАЄВИ УЛЬТИМАТ

ДАЄ ТРИ ДНІ НА ЗГОДУ НА КОНФЕРЕНЦІЮ.

МОСКВА, 15. липня. — Московський уряд вислав передучора остру ноту до манджурського й китайського уряду в справі перебрання всеї північної манджурської залізниці.

Нота дає Китайцям три дні часу згодитися на відбуттє в тій справі конференції. Колиб Китай не згодився, тоді, нота грозить, советський союз ужиє инших средств оборони своїх законних прав.

Москва уже почала концентрацію військ на китайській границі. По Росії йде тепер жива аґітація серед робітників проти Китайців. Робітничі збори виносять протести проти Китаю та домагаються острого виступу проти китайського уряду.

ФРАНЦУСЬКІ ЛЕТУНИ ВЕРНУЛИСЯ З ОКЕАНУ, ПОЛЬСЬКІ ПОЛЕТІЛИ ДО НЕЩАСТЯ.

ОДИН ПОЛЬСЬКИЙ ЛЕТУН ЗАГИНУВ, ДРУГИЙ РАНЕНИЙ.

ГОРТА, Азорські острови, 15. липня. — Французькі летуни, капітан Д. Косте й Моріс Бельонт, котрі вибралися були перелетіти Атлянтійський океан, вернулися з дороги, стрінувши сильний вітер. Вони вже осіли щасливо у Франції.

Польські летуни, Кубаля й Ідзіковський, які вилетіли з Франції до Америки майже в той самий час, полетіли далі, хоч мали вістку про повернення Французів. Вони долетіли до Азорів і тут зараз стали просити радіом показати собі безпечне місце для висідання. Заки радіова стація на Азорах дала їм відповідь, їх літак „Маршалок Пілсудський" упав на землю, на скалистий горб на острові Горті. Літак ударив з такою силою об землю, що перевернувся на носі і в ньому вибув сейчас збірник ґазоліни. Коли мешканці острова підбігли до горіючого літака, вони вспіли відтягнути Ідзіковського від огню, але він був так сильно ранений упадком, що помер, заки його відвезено до шпиталю. Кубаля теж ранений, але легко. Здається, він успів вискочити з літака, як літак долітав до землі.

„Маршалок Пілсудський" вийшов з випадку купою румовища.

ГУЧНІ ПРИВИТАННЯ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ У РИМІ.

УРЯД І ЦЕРКВА ВИТАЮТЬ ВИЛІЕМСА Й ЄНСІ.

РИМ, 15. липня. — Цілий Рим виляг учора на урядові привитання для американських летунів Виліємса й Єнсі, що думали перелетіти безперервним летом з Ню Йорку до Риму й майже доконали свого наміру, перелетівши сей простір з одним осіданнєм в Еспанії.

Летунам справлено врочисті демонстрації та принято офіціяльно в державнім уряді, в папськім уряді й у головній квартирі фашистів.

ЕВРОПА ЗБИРАЄТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

13 КРАЇВ ПРЕДСТАВЛЕНИХ НА ПРОТИПРОГИБІЦІЙНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПАРИЖ, 15. липня. — У „межинароднім уряді вина" відбулася нині міжнародна конферекція для боротьби проти прогибіційного руху. На конференції були присутні представники 13 країв, що займаються управою винограду.

Товариство збирається вести кампанію проти американської прогибіції, поки в Америці не дозволять уживати вина. Товариство заявляється проти сильних трукків, як горівки. Думає воно вести кампанію, розголошуючи факти, статистику, медичні дані, суспільні огляди, наукові трактати, тощо.

ЛЮДИНА БЕЗ ВІТЧИНИ

БУДАПЕШТ, Угорщина, 14. липня. — У місцевій тюрмі находиться молодий чоловік, котрого долею занялася вся мадярська преса. Має він 19 літ та походить родом з міста Мукачева. Коли він родився, Мукачів належав до Угорщини. Нині він у Чехословаччині. Се й є причиною страшного замішання, котрого жертвою паде сей чоловік. Рік тому його відправлено з Мадярщини на тій основі, що він Чехословак. Відтак Чехословаки відправили його до Польщі на тій основі, що його батько прийшов первісно з Польщі. Він не міг найти собі роботи в Польщі й виїхав до Мадярщини. Мадяри знова вислали його до Чехословакії, а Чехи відправили до Польщі. Не найшовши роботи, він помандрував до Угорщини, де його Мадяри заарештували та збираються знова кудись висилати.

Знеохочений сею вічною туланиною, вязник задумав поповнити самогубство. Мати, котру він повідомив про свій намір, розповіла се ґазетам, і тепер ґазети по всій Мадярщині протестують проти його дальшої видачі.

ОГРАБИЛИ БЕЛЬҐІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

ОСТЕНДА, 15. липня. — Бельґійського короля Альберта, що купається тут у морю, не зраджуючи своєї ідентичности, обікрали злодії. Вкрали в нього золотий годинник і ланцюшок, два медаліони, ножик і пулярес з грішми. Грошей він мав тоді яких 15 долярів, а вся шкода виносить коло тисячу долярів.

ВЕЛИКА ПОВІНЬ У ПЕРСІЇ.

ТЕГЕРАН, 15. липня. — У повені в Табризі минулого вівтірка згинуло що найменше 375 людей.

Повінь викликав великий хмаролом. Вода знесла коло 2,000 домів.

(Табриз — найбільше місто Персії, має коло 180,000 мешканців).

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДНО БОЛЮЧЕ МІСЦЕ НА ЗЕМЛІ

З Далекого Сходу доходить глухе гуркотіння военного грому. Ходять вістки про вичікування поважних подій, про пересування війск, про наближення „рішаючих випадків".

У тій війні малиби станути проти Китаю з одного боку Росія, з другого боку Япан. Росія й Япан малиби несподівано найтися по одкім боці для охорони своїх імперіялістичних інтересів у китайській провінції Манджурії. Сі інтереси насадили вони там ще за царського уряду. Скориставши зі слабости Китаю, Росія й Япан захопили впливи над величезною провінцією. По короткій сварці грабіжники постановили зі собою не сваритися, а жити в згоді. Росія мала панувати над північною частиною Манджурії, Япан над полудневою. Кождий грабіжник збудував собі залізницю, немовби залізний хребет для своїх загребущих рук.

На початку свого правління російські большевики зробили протиімперіялістичний жест; мовляв, вони не імперіялісти й зрікаються всіх користей з імперіялістичних грабіжий царату. Але скоро вони сього пожалували. Хоч і царський се грабунок, але все таки смачний. Наперли вони тоді на Китай і сей добровільно віддав їм північну манджурську залізницю. Мали нею нібито після умови правити на спілку Москалі з Китайцями, але вправлені в імперіялістичних хитростях Москалі вже знали, як крок за кроком усувати невідпорних Китайців від упливових посад.

Москалям і сього було мало: вони хотіли знищити впливи в Китаю всіх других держав. Почали вони в Китаю пропаганду проти чужинців. Думали, що як станують кричати: „Держіть злодія", то Китайці ніколи не догадаються, що й Москалі злодії. Але Китайці теж не вчорашні. Зрештою, московське нахабство не мало границь. Вони вже стали ґаздувати в Китаю, як у себе в дома. Навіть робили пляни, хто має празити Китаем. Сього вже було Китайцям за богато. Китай почав руґувати Москалів. Нарешті й відправив усіх московських урядників з північної залізниці в Манджурії та забрав її під свій виключний заряд. Москалі тепер кричать: „Караул! Нас грабують!" Як почули се Японці, подумали собі: „Як заберуть Москалям те, що вони награбили на півночи, то скоро заберуть нам те, що ми награбили на полудни". І пішли Япанці ратувати Москалів, своїх побратимів по грабунку. В сей спосіб прояснилася ситуація на Сході: стали грабіжники по один бік, а ограблені по другий. „Оборонці покривджених" з Москви попри явних імперіялістів з Япану.

В. Кедровський.

З ОСТАННІХ ЗУСТРІЧІВ З Е. ЧИКАЛЕНКОМ

(Памяти великого українського мужа й учителя та духового Батька).

Евген Чикаленко жив в Равенштайні в Австрії. Бідував він там дуже, тяжкою працею добуваючи собі на життя. Тяжко працював старий, тяжко працювала його слаба здоровлям дружина, щоби хоч як-так прогодувати себе бараболею, щоби лише не померти з голоду. Але не зважаючи на страшний, тяжкий особистий стан, на холод, на голод, на хоробу, бо Чикаленко вже яких два десятки років хорував на жолудок, він завше був бадьорий, веселий, а що головне, ніколи на нікого й на ніщо не нарікав. Завше був оптимістом й глибоко вірив, що все, що сталося тяжкого й неприємного, мусіло статися, як переходове на шляху до відродження українського народу. Духа його не зломила траґедія в особистому життю, чи в життю цілого українського народу, який пережив тяжкі часи терору ріжними чужинцями. Він глибоко вірив, що як не тяжке життя народу тепер, всеж це путь відродження, це поступ його на шляху до державности й незалежности. Адже для цієї ідеї всього себе віддав Чикаленко.

Я завжди, коли мене охоплювала зневіра, коли ставало на душі безмежно тяжко й сумно, старався побачитись з дорогим Евгеном Харламповичем, щоби хоч трохи з ним поговорити й зачерпнути від нього хоч невелику крихітку його сильного й бадьорого духа. І кожний раз, вислухавши його лагідну й спокійну розмову, побачивши його незломну віру й якусь особливу силу духа, сам знову підкріплявся на силах й переймався вірою в ліпше майбутне та лекше переживав усі свої тяжкі филі й прикрости невідрадного життя.

* * *

„Добрі люди" розпустили чутку, що в Равенштайні Вишиваний зформував собі уряд та що на чолі уряду став Чикаленко. Не хотілося вірити мені, щоби старий, який навіть на Україні не пішов до кабінету уряду Скоропадського, бо вважав його неукраїнським, а просто московською авантурою, став на чолі „уряду" без тих реальних можливостей, які мала скоропадщина в Київі. Але всеж таки відомости про „премієрство" старого Е. Чикаленка вперто ширилися. Я з ним не стрічався вже довший час і не знав, чи є якась частина правди в тих чутках, що вяжуть його з урядом Вишиваного. Тому, одержавши відомости з Берліна, що в Равенштайні дійсно іствуе якийсь національний комітет при Вишиваному, а в той комітет входить членом большевицький агент Бармаш, я рішив негайно поїхати до Евгена Харламповича, щоби переговорити з ним та подати йому мої відомости. Хоч по інформаціям з Берліна в комітет Е. Чикаленко не входив, а були там, крім Бармаша: Полетика, Бутенко та ще кілька третьорядних „діячів", я всеж вважав потрібним переговорити з Е. Чикаленком, щоби він вплинув на Вишиваного, аби той розвязався зі своїм комітетом.

Радо стрінув мене в Равенштайні старий Чикаленко й з перших же слів, сказав:

— Не вірте, Володимире Івановичу, що я маю якесь вілношення до „уряду" Вишиваного, хоч в засаді я проти Вишиваного нічого не маю, але тут не хочу „урядувати" в жадному уряді.

Далі у нас велися довгенькі розмови про ситуацію на Україні та про ріжні еміґрантські уґруповання та справи. Е. Чикаленко для всього давав дуже влучні й яскраві характеристики, не нападаючи на нікого й не ганьблючи навіть тих, що розпускали ріжні брехні про нього з метою сплямити його імя. Найбільше, що він допускався проти своїх, часто безличних ворогів, то був його прекрасний і лагідний та благородний гумор.

Тутже Евген Харлампович відчитав деякі сторінки свого щоденника, де записане його відношення до акції Вишиваного взагалі та зокрема до равенштайнського національного комітету, якого Е. Чикаленко навіть членом не був. Вже пізньої ночі відпровадив мене старий на залізницю. На прощання я йому сказав, що мені здається, що вся акція Вишиваного, не вважаючи на всі „дані", про які мені говорив Евген Харлампович, є несеріозною. На це Чикаленко відповів:

— Та й я инакше не думаю. Шкода сеї гарної, молодої людини, котру ріжні людці часто втягають в несеріозні еміґрантські комбінації. Всеж я йому скажу про нашу розмову з вами, а вас прошу тримати при собі те, що я говорив з вами.

Думаю, що подробиці нашої розмови точно записані в щоденнику Е. Чикаленка й коли він буде оголошений згідно з волею покійного, тоді вони стануть відомі загалові.

* * *

Старий Чикаленко, як ми всі називали його, лежав по тяжкій операції у віденській лікарні. Йому зробили надзвичайно важку операцію, для якої треба було різати жолудок і міхур. Біля ліжка старого зійшлося нас одного разу троє: В. Липинський, В. Піснячевський, редактор „Волі" й я. Старий ще лежав, не маючи змоги навіть ворохнутися, бо був увесь обложений ґумовими рурками, що вставлені були в жолудок та в міхур. Видно було, що він фізично страшенно мучився, а духом був, як звичайно, бадьорий. Розповів він не один анекдот, або цікаву пригоду з минулого.

Тут вивязалася у нього дискусія з В. Липинським, до якого він був в опозиції. Особливо Е. Чикаленко не згоджувався з Липинським в поглядах на ролю та права поміщиків і народу на Україні. Дійшло до того, що Липинський назвав Е. Чикаленка революціонером і соціялістом, в лагідній і дуже коректній формі.

На це Е. Чикаленко усміхаючись відповів, що це для нього не новина й почав знову розповідати, як раніше його робили „соціялістом" і „революціонером" за його народництво, а головне, за матеріяльну допомогу українському національному рухові. Свою відповідь Е. Чикаленко закінчив словами:

— Ліпше дати народові зогори те, що йому належиться й до чого він доріс, ніж нарід сам почне брати. Думаю, що революціонерами є ті, що доводять нарід до революції, не розуміючи його вимог та невміючи своечасно відмовитися від своїх особистих інтересів у користь народа. Нарід завжди здобуде собі те, що він хоче й до чого він уже доріс.

Тут В. Піснячевський побачив щоденник, який і в лікарні писав Чикаленко.

— А коли можна сподіватися опублікування Вашого дуже цікавого щоденника? — запитав.

— Частину до війни й революції думаю опублікувати, як закінчу обробленням, а з часів революції вже аж по моїй смерти, — відповів Чикаленко.

— Знаете, Евгене Харламповичу, хоч я вас люблю, а всеж мені, як журналістові дуже хочеться, щоби як найскорше був опублікований ваш щоденник, — усміхаючись сказав Піснячевський.

— О, ні, пане Піснячевський, не бажайте моеї скорої смерти, бо тут у щоденнику е дуже неприемні для вас сторінки, знову жартуючи відповів старий Чикаленко.

— Ну, тоді живіть собі на здоровля — кінчив розмову В. Піснячевський.

Розповідав нам довгенько Е. Чикаленко зі своїм лагідним ґумором, як він жартував з лікарями, коли ті пороли йому живіт.

— Заморозили добре. Нічого не боліло, лише дуже лоскотав ніж, — посміхаючись оповідав про свою страшну операцію Евген Харлампович.

* * *

Наближався час мого виїзду до Америки. Е. Чикаленко вже жив у Відні, видужавши по операції. Тут він далеко на околиці, за „Зід Бангофом" містився в малесенькій кватирці. Я прийшов до нього з дружиною попрощатися.

— Ну, дорогий Евгене Харламповичу, прийшов до вас, як до свого батька, бо рідного вже давно не маю, щоби благословили мене в далеку путь, — привітався я з ним.

— Вибираетеся за море, але я певний, що коли Рідна Земля покличе вас, то ви певно знову прилетите до неї, бо наші степовики не можуть забути Рідної Землі, рідних степів. Вони такі приваблюючі й такі розкішні, що подібних немає у всім світі, — відповів старий.

Довго ми з ним сиділи. Довго говорили про минуле й сучасне та пригадували наших земляків з Херсонщини: Кропивницького, Садовського, Карпенка-Карого, А. Грабенка, М. Чернявського, І. Лопачевського та богато инших видатних діячів, артистів і письменників, що дала Україні наша рідна Херсонщина.

Перейшла розмова й на нашого Херсонця В. Винниченка, якому Чикаленко так богато в життю поміг стати тим, чим Винниченко тепер є. Тут старий показав листа від Винниченко, в якім Винниченко, правда, в лагідній формі, критикуе його за „монархічні переконання", а сам величаеться своїм комунізмом та „пролетарським доходженням". Прочитав також Е. Чикаленко й свою відповідь Винниченкові, в якій, іронізуючи над пролетарським доходженням Винниченка, пригадав йому, як Винниченків батько, елисаветський міщанин, все турбувався, що мало будинків придбав свойому синові Володимирові.

А про „комунізм" Винниченка зазначив коротко, що він певний, що Виниченко тепер „досяг свого комуністичного ідеалу", бо купив собі трохи земельки з садибою в Німеччині. На закінчення листа Чикаленко просив, чи не дасть Винниченко йому якунебудь працю в свойому господарстві, хочби сторожа. „Таж і я", — говорив Чикаленко, „щось таки розуміюся на господарстві, хоч я й не комуніст".

Тут я звернув увагу Е. Чикаленка на той напад на нього „есерів" під проводом М. Шаповала у свойому партійному органові. Чикаленко, лагідно усміхаючись, відповів:

— Це цілковито характеризуе Микиту Шаповала як людину. Але я не шкодую, що колись так богато зробив для нього добра, даючи працю у себе в ґазеті „Рада", хоч він там зовсім непотрібний був, а потім вирядивши його до дідича Терещенка стерегти лісу.

— Ось бачиш, яку ти гадюку вигрів у пазусі, — зауважила його дружина.

— Ні, Микиті далеко до гадюки, — відповів Е. Чикаленко. — І між ними бувають хоробрі і відважні. Він просто тхір, що своїми „парфюмами" зачаджуе курей, а потім випиває курячі мозки.

Тут моя дружина вставила:

— Але М. Шаповал має видно добру голову, бо пише грубі книжки.

— Щоб грубу книжку написати, іноді вистарчить лише залізного заду, — сміючись зауважив Е. Чикаленко.

В розмовах він радив мені писати далі свої спогади, частину яких він уже прочитав в „Літературно Науковім Вістнику". Довго-довго тривали останні наші розмови з дорогим учителем вихователем і батьком. Зі слізми на очах прощалися ми в останнє.

— Ви ще будете бачити наші рідні степи. Ви ще молодий і дочекаетесь часу, коли зможете вернутися на вільні наші рідні степи. Поцілуйте тоді й від мене старого нашу Рідну Землю, бо чую, що вже мені її не бачити Ох, степе, степе наш розлогий та широкий, який ти пишний та багатий, а який тепер нещасливий та бідний наш люд!

І заплакв рясними сльозами старий.

Потім обняв мене, міцно притиснув до своїх грудей, прощаючись.

— Ну, хай тебе Бог благословить, дорогий мій земляче й сину! Йдіть далі правдивим шляхом і підтримуйте славу наших степовиків, що йдуть з національним плугом на широкій українській ниві.

Це були останні слова, які я чув від Е. Чикаленка.

В одному з вистів до мене вже сюди в Америку Е. Чикаленко писав: „Я тепер можу спокійно вмерти, бо знаю, що Україна вже воскресла й не загорами той час, коли вона стане Соборною й Суверенною Державою".

З такою вірою помер великий патріот і чоловік, що, віддавши себе всього на служення свойому народові й стративши все, що мав, ніколи не нарікав, ніколи не скаржився на біду, а мужньо йшов своїм шляхом.

Евген Чикаленко був примiром людини сильної духом, приміром велитня духа, що ніколи не вгинається й не падає на шляху, якийби він не був тяжкий і невдячний.

В. Кедровський.

1919 РІК

(19)

Сам Григоріїв нервовий і часто добре підпитий, безперестанно присилав до Київа телеграми з вимогою наказати, або дозволити йому наступати на Одесу. Звичайно такого дозволу він не одержував, а тому з кождим днем його телеграми ставали більше нестриманими й нарешті набрали тону лайливого та погрозливого. Він у них грозив усіх у Київі „перевішати", перестріляти та зі шкір поробити тарабани". Знаючи мене персонально, він присилав кожного дня іноді й по дві та по три телеграми мені з лайкою: „зрадник", „запроданець" і т. д. Теж обіцяв в кожній телеграмі зробити з моеї шкіри барабан. Я звичайно нічого не міг йому відповісти, бо не мое було діло до загального ведення політики та військових операцій. Лише один раз, коли вже мені осточортіло читати григоріївські телеграми, я також відповів йому досить лайливо, додавши при тім, щоб він замісць своїх ногроз робив сам те, що знае й находить потрібним.

Таким чином народжувалася перша отаманщина, що таким буйним цвітом розцвіла в часи Директорії. Пізнійше Григоріїв приеднався до большевиків і в імени їх захопив Одесу. Начальником Штабу в нього був відомий пізнійше повстанський отаман Ю. Тютюнник. Та й сам Григоріїв літом 1919 року підняв повстання проти большевиків, почав вести переговори з Директорією про своє підчинення їй, але був убитий Махном. Тютюнник же в осени 1919 року зі своїми повстанцями проти большевиків прийшов до Камянця і зеднався з військами Директорії.

Крім Григоріївщини, майже з першого дня приходу війська Директорії до Київа почала творитися друга отаманщина, біля самого Київа. Це так звана Дніпровська Дивізія, в якій керуючу ролю почав відогравати Зелений. Знову таки пізнійше відомий протибольшевицький повстанець, що признав над собою владу Директорії.

Коли у Григоріїва були більше складні причини, що давали йому деяку рацію, які привели його в лави ворогів Директорії, то про Зеленого цього сказати не можна. Тут грала свою ролю лише дрібна амбіція ображеної й зарозумілої людини. Дніпровська Дивізія була слабо здисциплінована й мало гідна до охорони порядку в місті, а особливо не надавалася для такої складної й відповідальної служби, яка була в Київі. Але та дивізія рвалася вступити до Київа, бо не одному з начальників в ній та з козаків, кортіло трохи „погуляти", щоби винагородити себе за облогу Київа.

Але влада не впустила Дніпровської Дивізії до Київа, а росташувала її в дальших його околицях. Службу в залозі обняв Осадний Корпус Січових Стрільців, що ввесь час не переставав поповнювати себе та удосконалювати.

Росташувавшись у Святошині, Дніпровська Дивізія поводилася як у чужому, завойованому краю. Все, що було державне або громадське, нищилося й розграбовувалося. Наприклад, у святошинській санаторії були поміщені в помешканнях для хворих людей коні, а санаторні ванни вживалися замісць криниць та корит, в яких напували коней. Влада вимагала, щоби дивізія припинила таке варварське нищення державно - народного майна. Нераз і мені доводилося викликати до себе команданта дивізії, Тимченка, й вимагати від нього, щоби його дивізія була нарешті приведена до порядку. Але він був там безсилий, бо в дивізії хазяйнували большевицькі аґітатори та підофіцир Терпило, що прибрав імя отамана Зеленого.

Нарешті та дивізія „збунтувалася" й під проводом Зеленого вирушила до Трипілля, де росташувалася на довше, розпочавши боротьбу з Директорією. Таким чином зародилася друга страшна язва, біля самого серця державної влади, остаточно підриваючи її сили в боротьбі проти большевицьких реґулярних червоних полків, що наступали з півночі.

Григоріївщина та зеленівщина були тими страшними ударами, від яких вся українська визвольна боротьба проти московських большевиків була остаточно підірвана. Від того, що заподіяв військам Директорії Григоріїв та Зелений, вони вже не могли поправитися й нарешті програли війну за українську незалежну державу.

Тут я навмисне нічого не говорю ще про одну надзвичайно велику силу серед українського війська, про Запорожську Дивізію на чолі з Балбачаном, що також не відограла тієї ролі в боротьбі проти окупантів України, яку вона моглаб відограти. Про цю дивізію, або як пізнійше вона називалася, корпус, я скажу в окремому розділі далеко пізнійше, коли подам вислід судового слідства над переходом Запоріжського корпусу через Румунію. Таксамо я не говорю про инші меньші, хоч часто дуже важні військові частини, бо не ставлю своїм завданням висвітлювати в усіх деталях хід нашої збройної боротьби.

Тому ще лишається мені коротенько сказати про Січових Стрільців, що стояли залогою в Київі. Властиво вони винесли на своїх плечах увесь тягар боротьби за Київ та за збереження центру УНР, за збереження Директорії.

* * *

На Січових Стрільців припала важка й відповідальна робота по заведенню ладу й охороні його в столиці України. В нормальних часах таке місто як Київ потребує величезної військової залоги, а що вже говорити, коли увесь Київ був переповнений ріжнородними елементами, ворожими владі УНР і навіть самій ідеї української державности? Особливо ліві соціялісти революціонери та большевики провадили шалену аґітацію проти Директорії. Провадили такуж розкладову аґітацію й инші, незадоволені чимнебудь українські партії. Вели її чорносотенці, гетьманці, ріжні русотяпи і всяка инша погань, від якої Київ аж кишів.

Кримінальні злодії повилазили зі своїх схованок, намагаючись увесь час „добре підробитися", користуючись зі загального замішання. Так саме не меньше зла робили й ріжні самочинні „спасителі України", що переводили арешти й ревізії, а навіть і розстріли на власну руку. З цим всім треба було боротися, а разом з тим, переборюючи розкладову аґітацію, що велася ріжними злодіями та політичними блазнями серед Січового Стрілецтва, скріплювати дисципліну в Осадному Корпусі, поповнювати його й формувати нові части при ньому та муштрувати й готовити до бою всі сили Корпусу.

В додаток до всього ще й поза Київом треба було вести війну з большевиками та з Зеленівцями й иншими „отаманчуками". Длятого, щоби справитися з таким завданням, кожен стрілецький старшина мусів бути ґенієм, а підофіцир неперессічних здібностей, самопосвяти та геройства. І треба сказати, що в такій страшній ситуації Січові Стрільці багато зробили. Вони завели порядок у Київі й витворили з себе таку бойову силу, що на протязі всього 1919 року вона вкрила себе славою безпримірного геройства.

Сміло можна зазначити, що колиб не Січові Стрільці, то українська влада не змоглаб і тижня втриматися в Київі, навіть хочби Німці й гетьманці віддали їй його без бою. З певністю можна сказати, що увесь вік Директорії не був би довший від заячого хвоста, колиб не Січові Стрільці. Вона не змоглаб навіть вибратися з [illegible] Київа. Отож увесь період геройчної боротьби української армії і народа, що почався після повстання в Білій Церкві, ми повинні завдячувати лише Січовим Стрільцям, бо Директорія булаб зліквідована відразу й тоді не булоб того періоду, що поставив Україну на міжнароднім форумі.

(Дальше буде).

Спортсмен у музею. Спортовець прийшов у музей і станув зачудований перед статуею ґлядіятора. Не було в ґлядіятора правої руки, а й ніс був відбитий. Під статуею був напис: „Побідник".

— Коли отсей нещасник мае бути побідник, то радби я знати, як виглядав побіжений! — дивувався спортовець.

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Нюарк, Н. Дж.

(19)

На кінци свого справоздання предсідатель Комітету Сиротинця каже, що йому трафлялось здибатись з людьми, котрі говорили, що вони мають гроші і їм Сиротинця не треба. Та він вірить, що й найбогатшого чоловіка діти можуть знайтись в Сиротинци.

Предсідатель конвенції прочитав привітні телеграми і листи.

В справі запомог Роман Слободян пояснює, що тільки такі просьби будуть брані під розвагу, котрі будуть виповнені на блянкеті, до сего призначенім.

Казимир Ружицький, дел. від. 131, ставить внесенне, а Григорій Белюх, дел. від. 321, підпирає, щоби конвенція дала відфотографуватись — ухвалено.

І. Каштанюк, гол. рек. секретар, відчитав запрошенне на принятте, яке устроює елізабетська громада для делегатів 17. конвенції У. Н. Союза.

Ранішне засіданне перервано в годині 12.30 в полудне.

Пополудневе засіданне.

Пополудневе засіданне отворив предсідатель конвенції О. Ревюк в 2-гій годині пополудни.

Іван Ваверчак ставить внесенне, а Дмитро Коритко, дел. від. 289, попирає, щоби опущено читанне делегатів. — Внесенне відкинено.

По відчитанню урядників і делегатів приступлено до дальших справоздань.

На порядок прийшло справозданне контрольної комісії, яке здавав Онуфрій Шараварко, предсідатель сеї комісії.

О. Шараварко відчитав друковане справозданне, яке звучало:

ЗВІТ ГОЛ. КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА.

Вибрані на XVI. гол. конвенції членами гол контрольної комісії У. Н. Союза, уконституувавшися в слідуючім порядку: О. Шараварко, предс.; О. Рекрут, секр.; і Гр. Пипюк, член тої комісії.

За час від послідної, то є XVI гол. конвенції, контрольна комісія перевела 8 разів контролю в У. Н. Союзі і брала участь в 3-ох річних засіданнях гол. уряду.

Гол. контрольна комісія, сповняючи свої обовязки супроти організації і членів переводила контролю у всіх департаментах головної канцелярії У. Н. Союза. Контролі були переведені 2 рази до року як слідує:

від 13 до 18 липня 1925 р.; від 8 до 12 лютого 1926 р.;
від 6 до 11 липня 1926 р.; від 10 до 15 лютого 1927 р.;
від 5 до 9 липня 1927 р.; від 23 до 28 січня 1928 р.;
від 16 до 21 липня 1928 р.; від 11 до 15 лютого 1929 р.;

З повище наведених контроль звіти були проголошувані всегда в органі У. Н. С., в Свободі, а таксамо здавалося звіт на кождоразовім річнім засіданню гол. уряду.

Головна контрольна комісія уважала за не потрібне відбувати контролю частійше, як 2 рази до року, тому, що всегда знаходила в головній канцелярії взірцевий порядок і совісну працю у всіх департаментах.

ЗВІТ РЕКОРДОВИЙ.

Щодо рекордів, системи ведення їх і взагалі ведення рекордового діловодства, то про це треба сказати, що воно ведеться в гол. канцелярії У. Н. Союза так як того потреба вимагає. Майже цілий поверх нового дому У. Н. Союза займають рекорди діловодства гол. канцелярії, впорядковані після найліпшої системи і так, що в кождім часі і потребі можна все знайти в своїм місци. Контрольна комісія не уважає за потрібне описувати того всего, що там є і як воно робиться, а скаже лишень, що діловодство, за яке відвічає гол. рекордовий секретар, знаходиться в такім стані, який мусить бути в того рода і розмірів організації.

Зіставлення рекордів виказують, що за послідних повних чотири роки У. Н. Союз збільшився о 28 відділів, маючи з кінцем 1928 р. всіх відділів 390. Діловодство молодечого департаменту ведеться осібно і складається з 326 молодечих департаментів при відділах. З того слідно, що все еще остається 64 відділи, які обезпечення своїх дітий в У. Н. Союзі не провадять.

Рух членів за минувших чотири роки був значний, кромі многих тисячів ріжних змін, як приміром зміни спадкоємців, зміни кляс обезпечення, зміни імен, суспендацій і принимання наново, в минувших чотирох роках прибуло 6,831 обезпечених, в тім 3,370 членів повнолітних і 3,461 дітий.

ЗВІТ ФІНАНСОВИЙ.

Загальний прихід за 4 роки, то є від 1. січня 1925 р. до 31. грудня 1928 р.:

	ПРИХІД:	РОЗХІД:
1925 1-ий піврік	$205,822.42	$142,096.23
„ 2-ий піврік	258,430.59	306,536.95
1926 1-ий піврік	248,272.06	186,404.13
„ 2-ий піврік	307,927.44	196,928.89
1927 1-ий пів рік	288,751.64	211,468.55
„ 2-ий піврік	366,977.78	464,430.37
1928 1-ий піврік	265,875.63	231,110.48
„ 2-ий піврік	378,511.68	424,902.66
	$2,320,569.24	$2,163,878.26

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З днем 31 грудня 1924 р. остала готівка	$ 203,336.16
Прихід за 4 роки	$2,320,569.24
Разом	$2,523,905.40
Розхід за 4 роки	2,163,878.26
З днем 31 грудня 1928 р. остає готівка	$ 360,027.14

Які були доходи і розходи по фондам проголошувано кождого півріччя і тому уважаемо злишним такі повторяти, тим більше, що се буде обняте в справозданню головного фінансового секретаря.

Згідно із банковими книжочками і банковими стейтментами повисша готівка знаходиться в слідуючих банках:

Фонд посмертний:

Linden National Bank, Linden, N. J.	$22,394.78
Trust Co. of New Jersey, Jersey City, N. J.	16,646.40
Central Home Trust Co. of Elizabeth, N. J.	25,468.04
Germania Mutual Saving Ass'n, Elizabeth, N. J.	8,330.08
Linden Nat'l Bank, Linden, N. J. (check acc't)	66,122.08
Provident Inst. for Saving, Jersey City, N. J.	10,825.23
Elizabethport Banking Co., Elizabeth, N. J.	23,660.49
National State Bank, Elizabeth, N. J.	7,972.06
Germania Mutual Saving Ass'n, Elizabeth, N. J.	29,542.52
Peoples National State Bank, Elizabeth, N. J.	2,785.91
	$213,740.52

Фонд резервовий:

Dime Trust Co., Shamokin, Pa.	$ 3,692.23
Union Trust Co. of New Jersey, Jersey City, N. J.	12,183.45
National State Bank of Elizabeth, N. J.	28,514.43
	$44,390.11

Фонд запомоговий.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$13,833.97
First National Bank of Jersey City, N. J.	12,433.30
	$26,267.27

Фонд сирітський.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$9,330.70
The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.	3,142.64
Peoples Trust Co. of Shamokin, Pa.	6,022.21
	$18,495.55

Фонд конвенційний.

Linden National Bank, Linden, N. J.	$35,163.30
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	14.45
	$35,177.75

Фонд народний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$9,278.47

Фонд адміністраційний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$12,677.47
Разом готівка	$360,027.14

Льокації фондів.

Фонд посмертний.

Готівка	$213,740.52
Бонди	382,036.30
Моргечі	810,434.00
Разом	$1,406,210.82

Фонд запомоговий.

Готівка	$26,267.27
Моргечі	35,900.00
Разом	$62,167.27

Фонд резервовий.

Готівка	$44,390.11
Бонди	33,667.00
Моргечі	93,730.00
Реальність	125,000.00
Разом	$296,787.11

Фонд конвенційний.

Готівка	$35,177.75

Фонд народний.

Готівка	$9,278.47

Фонд адміністраційний.

Готівка	$12,677.47
Реальність	30,241.89
Разом	$42,919.89

Фонд сирітський.

Готівка	$18,495.55
Бонди	60,420.50
Моргечі	101,100.00
Разом	$180,016.05

БІЛЯНС.

Стан чинний.

Готівка	$ 360,027.14
Моргечі	1,041,164.00
Бонди	476,123.80
Реальність	155,241.89
Разом	$2,032,556.83

Стан Довжний.

Фонд посмертний	$1,406,210.82
„ резервовий	296,787.11
„ запомоговий	62,167.27
„ адміністрац.	42,919.36
„ народний	9,278.47
„ конвенційний	35,177.75
„ сирітський	180,016.05
Разом	$2,032,556.83

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

Готівка з кінцем грудня 1924 р. остала	$ 26,857.02
Прихід за 4 роки, то є від 1 січня 1925 р. до 31. грудня 1928 року	151,859.62
Разом	$178,716.64
Розхід за 4 роки, то є від 1 січня 1925 р. до 31. грудня 1928 року	107,802.19
Готівка з кінцем грудня 1928 р. остає	$70,914.45

Готівка ульокована в слідуючих банках:

Фонд посмертний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$11,833.81
Peoples National Bank, Elizabeth, N. J.	12,653.50
Elizabeth Trust Co., Elizabeth, N. J.	11,224.81
	$35,712.12

Фонд адміністраційний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$ 1,601.29
Mutual Saving Fund Harmonia, Elizabeth, N. J.	33,601.04
	$35,202.33
Разом готівка Мол. Деп.	70,914.45

Льокації фондів.

Фонд посмертний.

Готівка	$35,712.12
Моргечі	40,100.00
Бонди	36,623.00
Разом	$112,435.12

Фонд адміністраційний.

Готівка	$35,202.33

БІЛЯНС.

Стан чинний.

Готівка	$70,914.45
Моргечі	40,100.00
Бонди	36,623.00
Разом	$147,637.45

Стан довжний.

Фонд посмертний	$112,435.12
„ адміністрац.	35,202.33
Разом	$147,637.45

Загальний маєток Молодечого Департаменту з кінцем 31. грудня 1928 р.	$147,637.45
Маєток Мол. Департаменту з початком січня 1925 року був	44,857.02
Чистий приріст від XVI конвенції, то є за послідних 4 роки був	$102,780.43
Крім того Стара Резерва Мол. Союза готівка	$16,689.89

Готівка Старої Резерви находиться в слідуючих банках:

The N. J. Title Guaranty and Trust Co., Jersey City	$16,344.48
The N. J. Title Guaranty and Trust Co., Jersey City, N. J. check acc't	345.41
	$16,689.89

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Маєток Мол. Департаменту	$147,637.45
Стара Резерва Мол. Союза	16,689.89
Разом	$164,327.34

ЗВІТ ДРУКАРНІ СВОБОДИ.

	ПРИХІД:	РОЗХІД:
1925	$71,941.04	$67,377.99
1926	87,495.06	85,787.07
1927	79,749.32	80,875.52
1928	73,056.36	79,115.31
Разом	$312,241.78	$313,155.89

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем грудня 1924 р. остала	$ 3,447.24
Прихід за послідних 4 роки, то є від 1 січня 1925 до 31 грудня 1928 р.	312,241.78
Разом	$315,689.02
Розхід за той самий час, то є за 4 роки	313,155.89
Готівка з кінцем грудня 1928 р. остає	$2,533.13

Вартість друкарні.

Готівка	$ 2,533.13
Засіб книжок (книгарня)	19,365.19
Машинерія	15,285.66
Інвентар	1,000.00
Депозит в газовій компанії	100.00
Разом	$38,283.98

ЗАГАЛЬНІ ПОРІВНАННЯ: У. Н. С.

Маєток У. Н. С. 31 грудня 1928 остає	$2,032,556.83
Маєток У. Н. С. 31 грудня 1924 був	1,164,207.64
Прибуло за чотири роки маєтку на суму	$868,349.19

Молодечий Департамент.

Маєток Молодечого Департаменту У. Н. С. з днем 31 грудня 1928 остає	$147,367.45
Маєток Мол. Деп. з кінцем 1924 р. був	44,857.02
Прибуло за чотири роки маєтку на суму	$102,780.43

Стара резерва Молодечого Союза.

Стара резерва з днем 31. грудня 1928 остає	$16,689.89
Стара резерва з днем 31. грудня 1924 була	14,669.42
Прибуло за чотири роки	$2,020.47

Друкарня і Книгарня Свободи.

Маєток Свободи з днем 31 грудня 1928 остає	$38,283.98
Фонд резервовий Свободи 31. грудня 1924 був	20,978.93
Прибуло за чотири роки	$17,305.05

Загальне зіставленне прибутку:

У. Н. Союз	$868,349.19
Молодечий Департамент У. Н. С.	102,780.43
Стара резерва Мол. Союза	2,020.47
Друкарня і книгарня Свободи	17,305.05
Разом	$990,455.14
Додавши жертву на Сиротинець-Захист	10,000.00
Загальний приріст маєтку за чотири роки	$1,000,455.14

(Оден міліон чотириста пятьдесять пять долярів і 14 ц.)

ЗАКІНЧЕННЄ.

Контроля виказала, що гол. урядники У. Н. Союза поручені їм обовязки сповняли чесно і совісно. Переглянувши цілий повисше наведений звіт і розваживши його добре, мусимо признати, що праця організаційна гол. урядників У. Н. Союза йшла гармонійно з напруженнем. Самий факт свідчить, що майно У. Н. Союза від XVI гол. конвенції, то є за 4 роки, побільшилось о один міліон долярів.

Не від річи згадати про заряд Свободи, котра, помимо великих коштів підчас валення і будови нового дому (за муфованне) перевози, з дому і назад, оплата ренту за „вер-гавзи", склади, за купно нових матеріялів і т. д., також і звернула довг до У. Н. Союза в сумі $21,000.00, так, що друкарня Свободи остає без жадних довгів.

Головна Екзекутива, поза свої обовязкові праці, якими вона обтяжена, час до часу мала також нагляд при будові дому У. Н. Союза, над котрою найбільше віддав часу і труду гол. рек. секретар, п. Іван Каштанюк.

Контрольна комісія таксамо переглядала всі будівничі контракти, виплати і всі другі, входячі в обсяг будови дому, не знаходила ніякого надужиття, чим висказує Екзекутиві повне довіре.

Контролюючи майно У. Н. Союза, контрольна комісія так само провірювала діловодство Комітету Сиротинця-Захисту У. Н. Союза з загальних жертв-доходів які впливали на сей фонд, так само і розходів, з чого контрольна комісія проголошувала звіт в своїм часі, враз з другими звітами контр. комісії.

Обширнійший звіт Сиротинця-Захисту У. Н. С. Комітет здає на иншім місци сеї брошури.

Фонд Сиротинця-Захисту У. Н. С. з кінцем грудня 1928 р. був в готівці $42,326.54, котра то готівка знаходиться в State Bank of Linden, Linden, N. J.

Повисша готівка, як окремий фонд при У. Н. Союзі, ульоковується через гол. касіера і гол. фін. секр. У. Н. Союза, як спільники праці Комітету Сиротинця-Захисту.

Як гол. контрольна комісія старались ми по змозі сповняти точно свої обовязки і старались іти спільно з другими гол. урядниками для добра організації. І тому можемо сказати, що з нагоди 35-літного ювилею У. Н. Союза, нині можемо гордитись, що ми стоїмо в рядах членів найбільшої, найстаршої, найбогатшої і найпевнійшої української народної організації в Америці: Українського Народного Союза.

Коли й на будуче буде щира праця серед членів і прихильників У. Н. Союза, а передовсім уміла господарка головних і місцевих урядників У. Н. Союза, то наша організація буде зростати постійно на добрих і трівких основах, приносячи користь, славу і честь це лише членам, але і цілому українському народови.

ЗА ГОЛОВНУ КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ У. Н. С.:

О. ШАРАВАРКО, ОМЕЛЯН РЕКРУТ,
ГР. ПИПЮК.

Hazleton, Pa., 1. марта, 1929.

Справозданне контр. комісії нагороджено оплесками.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОРНІ КРУКИ.

Випадково попалася мені в руки гетьманська часопись „Січ", з дня 1 червня 1929. В тім числі крикуни нападають на п. полковника Коновальця, котрий недавно прибув до Злучених Держав. Ми, бувші жовніри У. Г. Армії, знаючи добре обставини нашого визвольного руху на Україні, мусимо стати в обороні наших вождів і всіх старшин. Вони ділили з нами долю й недолю, шукаючи виходу для нашого жовніра, щоби його даремно не запропастити. Вони старалися здобути землю й волю для українського народу, а не булаву гетьманську. Коли ми всі, як наші вожди так і жовніри, переносили всяку нужду, хороби, тиф, голод, холод, ворожі побої, в той же час гетьманці-крикуни сиділи спокійно, навіть не думали про гетьманський престіл. Чому тоді вони не йшли здобувати для свого пана гетьманську булаву, а тепер поробились гетьманськими прислужниками, вони нападають на наших старшин та ганблять всю нашу армію.

Тим, котрі перейшли всі муки нашої армії, всі страждання, а що тепер опинились на вигнанню, не заслугують на лайку, але їм належиться честь і пошана. Вони виконали свій обовязок, скільки те можливо було. Вони старалися всіма силами здобути те, що було їх завданнем і до чого стремів увесь український народ. Коли крикуни хотять здобути булаву гетьманську, то хай не тут кричать, а ідуть туди, де гетьман має знаходитись. Туди нехай підуть і покуштують тюремних гараздів, коли з ними будуть рахуватися наші вороги, як з українською силою. Кричати тут легко. Треба лише сісти до столу й написати пару лайливих слів, щоби другого зневажати, але треба було там боротися, хоч би й боронити свого гетьмана. Я певний, що колиб гетьманчуки-крикуни були дійсними борцями за визволення свого народу, то вони не сиділиб спокійно, а боролисяб за свої ідеї тоді, коли вся українська земля горіла в полумні боротьби. Коли крикуни не знають і не можуть оцінити праці і старань наших вождів, нехай сидять спокійно, а ми всі, бувші жовніри, схиляємо свої голови перед своїми вождами. Імя п. полковника Е. Коновальця будемо боронити та піддержувати його визвольну акцію, скількиб чорні круки не кракали. Коли прийде час, ми подякуємо американському урядови за принятте нас і підемо знову здобувати землю і волю для українського народа, а не булаву для гетьмана.

Честь і слава нашому вождови, п. пол. Коновальцеви!

Василь Нагайло.
бувший жовнір У. Г. Армії,
Дітройт, Миш.

Арештант (читаючи газету): І це має бути справедливість! Ось якийсь футболіст зломив якомусь там щоку, иншому ногу і він є героем дня, а я, що одному лише розбив трохи носа, сиджу в арешті!

ЖАРТИ.

Шеф: Ви говорили, що змисл порядку маете вже в крови, а ось спізнилися ви до праці.

Урядовець: Бо я, прошу пана директора, вдарився вчора вечером у ніс і з мене зійшло богато крови.

Один Турок прийшов до великого міста в Анатолії (Малій Азії) та зайшов на вечерю у найліпшу гостинницю. Підійшов до буфету та дуже довго приглядався виставленим стравам. Перечитував спис страв, а вкінці закликав вейтера:

— Я привик їсти щойно тоді, коли вже маю заплачено, — сказав чужинець. — Скільки заплачу, як наймся досита?

Вейтер глянув на гостя, наче хотів пізнати, скільки може зїсти цей Турок. У дусі обрахував собі високу ціну:

— Три фунти.

На велике здивовання вейтера згодився гість на таку ціну зовсім спокійно. Зараз заплатив і сказав приносити собі найліпші страви. Сказав принести зупу і вона незадовго зникла в його череві. Замовив печеню. Зеленину на оливі. Курятко на черкеський спосіб (найліпша і найдорожча страва турецької кухні).

Вейтерові стало лячно. Кличе старшого вейтера на пораду.

Даймо йому напитися води. Вона наповнить йому жолудок.

Вейтер скоро наляв склянку води та поставив її перед гостя. Та цей відсунув воду на бік.

— Дякую, ще не треба. Я пю щойно тоді, як я в половині їдження.

Вейтер рішився на найгірше: віддав ненаситному гостеві його три фунти та просив його, щоби вийшов з їх гостинниці.

Корисні ножиці.

Лорд Селсбері, англійський премієр-міністер, зайшов раз підстригти бороду, де звичайно все заходив. Барбер зараз пізнав, хто до нього зайшов, але не сказав нічого. Два дни пізніше переходив міністер попри барберню та счудувався, коли глянув у вікно. Велика карта висіла на виставі, а біля неї тиснулося богато людей. Селсбері протиснувся почерез товпу та прочитав таке оголошення, виписане великими буквами: „Стриженя два шілінги, Хто стрижеться ножицями, якими я стриг лорда Селсбері, шість шілінгів". Тому що Англійці високо цінять своїх заслужених людей, реклама принесла певно барберові гарний дохід.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Враження з Дітройт.

Добре роблять ті, що критикують нюйорське життя. З початку критика нас обурює, далі соромить, а накінець змушує нас до роботи. Завдяки голосам здорової критики у нас кріза роздорів вже минула і всюди видно поворот до красшого. Вірю, що в короткім часі на руїнах незгоди виросте нове братерське співжиття.

З таким переконанием хочу описати свої враження з Дітройт, які, на жаль, в більшости некорисні.

Українська еміграція в Дітройт приблизно така чисельна як в Ню Йорку. Головних голосних партій є пять: „оборонці", дві католицькі партії, гетьманці й большевики. Побічні партії залежать від сезону. Всі ті партії в ідеальнім роздорі, хоч всі мають богато спільних прикмет. А то: всі називають себе Українцями, всі кажуть, що вони є найбільша, найліпша, найздоровша група, а всі прочі киринники і зрадники, всі вони стараються стояти на переді цілого громадського життя, і коли самі не можуть нічого зробити, то бодай з цілою силою перешкаджають другим. Лише цілком окремо стоїть, я сказалаб, безпартійна група членів У. Н. Союза, я тут говорю про ту більшість, що творить Союз та йде за ідеольогією „Свободи". Без підтримки цієї групи жадна партія у своїй праці не може числити на успіх. Але, на жаль, наші союзовці чомусь ухиляються від того, щоби нарешті перебрати провід національного життя в Дітройті у свої руки. А вже час давно.

Тепер на черзі є памятник Шевченка.

Завдяки старанням одиниць місто відступило прекрасне місце в парку під памятник. Хто саме про це постарався, тяжко вгадати, бо тепер богато людий приписує собі ту заслугу. Факт є, що дітройтські громадяни не йшли до тої цили збірною, організованою дорогою. Тепер замісць того, щоби створити один спільний комітет, якому всі підчинилибися — кожда група творить свій власний комітет. Місто вже рік чекає на здвигнення памятника нашому найбільшому генієви, але не може діждатися. Коли так далі піде, то не тяжко вгадати, як воно поступить. Щож таке стоїть на перешкоді, що вони не хочуть зійтися разом для одної цили—тяжко вгадати, бо в кождій їх розмові криється якась придушена ненависть, яку вони стараються оправдати своїми партійними засадами. Гість з другого міста має враження, що большевики хочуть на Шевченкови червоних чобіт, гетьманці булави, католики римського „колпака", а оборонці написи: від оборонців, для оборонців, з оборонців.

Безперечно серед таких обставин ні одне товариство не може похвалитися якимись здобутками. Недавно завязався хор „Думка", який станув на безпартійному ґрунті, але вона у справі памятника не зможе зробити великих успіхів, поки не піде разом з Союзовими товариствами, які добре доконують все, до чого беруться. Я мала нагоду бути на його голосно реклямованім виступі в міськім парку. Хор вивязався, на мою думку, слабо не лищень піснею, але і зверхним виглядом. Аранжери виступу повинні були подумати, щоби ліпше представити нас перед чужинцями. Але помимо того всі Дітройтці були дуже захоплені тим виступом і не знаходили слів похвали. Всеж таки треба й до себе ставитися більше критично. Певно, що лекще хвалити, ніж критикувати й тим зобовязуватися до помочі. Зрозуміла річ, що без моральної й фінансової помочі цілого загалу ніякий хор не може істнувати й розвиватися.

Блідо випало Свято Українського Стрільця й роздача пропамятних відзнак, бо місцеві „боси" заполітикувалися, а без підтримки Союзовців то й того не булоб. Не зуміли католицько-гетьманські „боси" як слід вшанувати память тих, що десять літ тому зірвалися до нерівного бою за нашу долю, долю України. Пан полковник Коновалець, який з Канади прибув на те свято — не був на нім присутний. Не з його вини.

Національно-здоровий дітройтський елемент шукає виходу з того сліпого кута, куди завели його церковники, що все національну справу відштовхують десь подальше, а тому починає організувати свою Рідну Школу, яка може відограти такуж оздоровляючу ролю, як відграє Рідна Церква в Ню Йорку.

Велику народну роботу зробив і в Дітройті пан Авраменко своїми школами танків. Від того часу Дітройтчане перестали соромитися самі себе, як також чужинці почали їх шанувати.

Я була свідком такої сцени: Батько читає американську газету і знаходить в ній похвали для свого вісімлітного сина, який день передтим брав участь у виступах українських танків.

— Видиш, малий — каже батько — про тебе вже пишуть газети.

— Певно, що пишуть — відповідає гордо син — бо я Українець, а ти що? За що будуть про тебе писати?

Батько вдоволено засміявся, а я розцілувала хлопчину, що витиснув мені з очий сльози.

Однак та велика робота є заслугою виключно пана Авраменка. Ми так мало йому всюди помагаємо і так байдужно ставимося до його виступів, що треба подивляти, що він не знеохочується, а працює так довго, доки не відкрие нам цілої краси нашого танку й не навчить нас його шанувати і любити.

Марія Скубова,
Ню Йорк, Н. Й.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21. липня, в Українській Хаті, 2240 Grayling St., точно в год. 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після статута. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. — Йосиф Годяк, предс.; Іван Заблоцький, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. липня, зараз по Сл. Божій, в Укр. Народ. Гали, 1944 W. Erie St. Проситься всіх членів прийти на сі збори, бо маємо важні справи до полагодження. Контрольна комісія дасть звіт за шість місяців. На мітінгу будеться принимати нових членів без вступного. Тож проситься членів привести нових кандидатів. Котрий з членів приведе нового члена отримає таку надгороду, яку У. Н. Союз дає. — Павло Хомин, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Василія Великого, від. 214, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в 2-ій годині попол., в неділю, 21. липня, в гали парковій, 29 So. Halsted. Є важні справи і справозданне контр. комісії за минувших 6 місяців. Проситься членів прийти на означений час, щоби не тягнути зборів до пізна у вечер. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости. — Іван Пасдавський, секр.; Іван Дорош, кас.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Михаїла, від. 140, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться 21. липня, в церковній гали на Вест Райен Евні. Всі члени мають прибути на першу годину і привести дітий, котрі належать до молодечого департаменту У. Н. С., бо разом мається відобрати фотографію, котра має бути поміщена в календарі У. Н. С. — Іван Рудик, предс.; Федьо Івановський, кас.; Ів. Кравець, секретар.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 112, повідомляє своїх членкинь, що піврічний мітінґ відбудеться 21. липня, в неділю, у школі парафіяльній. Обовязком є кождої членкині прибути на мітінґ, бо буде справозданне контрольорок з піврічного урядовання. Також буде справозданне делеґатки з конвенції У. Н. Союза і инші важні справи. Будемо принимати нових членкинь без оплати вступного. — Олена Кульчицька, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Уряд відділу 288 подає до відома всім членам сего відділу, що піврічний мітінґ відбудеться дня 21. липня з тої причини, що піврічний мітінґ, котрий мав відбутись 16. червня, не відбувся після статута. Взивається тих членів, котрі на послідні мітінґу накидались на урядників, щоби явились на сей мітінґ і подали факти на свої закиди. Член котрий робив закиди урядови, коли не явиться на сей мітінґ і не подасть фактів, буде виключений з відділу. — Іван Малицький, секр.

ЙОРКВІЛ, О. Тов. ім. Ев. Франка, від. 77, повідомляє всі хсвоїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться дня 21. липня, в неділю, о 9-тій годині рано, на гали тов. А. Міська. Проситься всіх членів прибути на мітінґ і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. Не явившийся на піврічнім мітінґу член буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Андрій Волошин, предс.; Петро Головік, секр.

БЕЙРДФОРД, ПА. Секретар відділу 260 отсим повідомляє всіх членів, що відділови грозить розвязанне. Предсідателя, касієра і інших членів прогнано з роботи і викинено з помешкань, за це, що організували товаришів до юнії. Секретар остався майже самий і сподіється того самого кождої хвилі. Треба конче зійтися на мітінґ в неділю, 21. липня до помешкання секретаря і нарадитися, що дальше робити. Коли не можна зорганізувати нових членів, то треба буде розійтися з переступними листами. Хто не може сам прийти, той най перешле місячну вкладку другим, бо в противнім разі бувби суспендований. Коли члени не зійдуться і не вирішать, що дальше робити, секретар буде змушений сам просити гол. уряд о розвязанне відділу і видачу членам переступних листів. Проситься отже зійтися на збори до дому секретаря ч. 77, дня 21-го липня. Почтова адреса P. O. Box 83, Bairdford, Pa. — М. Демчина, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 21. липня, в год. 1.30 попол., в гали церковній, 47 Hope Ave. Проситься членів хоч раз на пів року прийти усім на місячні збори. — Вас. Сметана, предс.; Іван Долінський, кас.; М. Табачук, секр.

НЮ БРІТЕЙН, КОНН. Бр. св. Петра і Павла, від. 254 УНС, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в пятницю, 19 липня, о год. 8-мій вечером. Кождий член є обовязаний бути на сім мітінґу. Буде справозданне касове за 6 місяців. Проситься довгуючих членів, щоби вирівнали свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься родичів, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, щоб вписали на сім мітінґу. Неявившийся член без важної причини заплатить кару після статута. — Юрій Зень, секр.

Михайло Зощенко.

КУПИВ КОНЯ.

(Гумореска).

Юрко Іванич Глотів, мужик зі села Зігнилі Ставки, два роки щадив гроші на коня. Не доїдав, вирікся табаки, а самогонку... навіть забув, який смак її. Наче хто ножем відрізав — не памятає Юрко Іванич, який смак має!

А тягнуло його пригадати собі цей смак. Та хлоп боронився з усіх сил. Хоч вмерти, так йому, бачите, треба було конини.

— Куплю, — думав собі — конину, а тоді вже випю собі, як годиться. Не журіться!

Два роки щадив мужик гроші, аж на третий зрахував і рушив у дорогу.

Вже як мав іти на ярмарок, прийшов до Юрка Іванича мужик із сусідного села та радив йому купити його коня. Одначе Юрко Іванич відкинув це предложення. Навіть страх проняв його.

— Не куси мене, брате! — сказав. Два роки я їв полову — чекав, щоби купити. А тут чував хто — від нього купити маю коня! Така купівля, а ніяка — то все одно. Дай спокій, не лякай мене, брате. Піду вже краще собі у місто. Себто, щоби вже все було, як годиться.

Вибрався Юрко Іванич у дорогу. Встромив гроші в штани, надягнув чоботи, взяв палицю в руку тай гайда...

А на ярмарку впала Юркови в око відразу одна конина.

То була коняка зовсім собі звичайна, селянська, зі здутим черевом. Масти була якоїсь такої, гейби суха глина з навозом.

Власник стояв зараз із боку тай вдавав, що його це нічогісінько не обходить, чи купить хто в нього коня, чи ні.

Юрко Іванич повертів ногою в чоботі, намацав гроші, глянув любо на коня тай каже:

— А то ти, — говорить — голубчику, продаєш того коня, що?

— Ніби цього коня? — спитав від нехотя продавець. — Та продаю. Певно, що продаю.

Юрко Іванич радий би також вдати, що йому зовсім не треба коня, та не видержав і з розясненим лицем говорив:

— Дуже мені, знаєш, серце, треба коня. Просто ніж маю на горлі. Три роки, голубчику, жер я полову, коби лише купити конину. Так мені коня треба. А скільки так, приміром, за сю твою конину? Лише кажи останню ціну.

Продавець сказав ціну. Юрко Іванич знав добре, що це ще не правдива ціна, лише така, як то буває на ярмарку — на перший огонь. Тому не перечив. Став лише оглядати коня.

Дмухав коневи несподівано в очі та в уха. Притім морґав, клямсав язиком, вертів головою перед самою кінською мордою тай так наполошив спокійну кляч, що вона — рівнодушна досі і спокійна — стала трохи фиркати.

Коли Юрко Іванич оглянув докладно коня, намацав знову гроші в чоботі, тай, моргаючи до продавця, сказав:

— То ви того ніби коня продаєте?

— Можна продати, — сказав продавець, трохи ображений.

— Так. А якаж то буде ціна? Ніби того коня?

Продавець подав ціну і щойно тепер зачався торг.

Юрко Іванич поплєскувався по коліні, здіймав двічі чобіт, виймав гроші, тричі знову надягав чобіт, присягався на чім світ стоїть, обтирав рукою сльози, оповідав, що шість літ їв полову та що коня конче треба купити, бо ніж просто на горлі має, але продавець спускав дуже небогато.

Врешті погодилися щодо ціни.

— Бери вже, було не було, — сказав продавець. — Добрий кінь, шерсть густа і масть, дивися лише, яка гарна.

— Себто масть. Не розпадаюся я, голубчику, над тою мастю — сказав Юрко Іванич. — Мало цікава масть... опусти трохи.

— А навіщож тобі масть? — каже продавець. — Орати нею будеш, чи що?

Побитий цим арґументом, мужик ступанів. Потому глянув ще на коня, кинув шапкою об землю, притоптав її ногою та крикнув:

— Най там, було не було!

Сів, потому на камені, стягнув чобіт і виняв гроші. Рахував їх довго тай врешті дав продавцеви, а з жалю відвернув трохи голову. Просто дивитись не міг, як продавцеві пальчища вигладжували його гроші.

Сховав вкінці продавець гроші в шапку тай сказав тепер уже через „ви".

— Ваш кінь. Беріть його.

І взяв його Юрко Іванич. Провадив гордо, мляскав язиком і називав конину Маруською. Щойно, як вийшов з торговиці та найшовся на бічній вулиці, зрозумів, яка то велика подія склалася в його життю. Скинув із голови шапку та щасливий став топтати її ногами, а потім пригавяе собі, як то хитро й мудро торгувався за коня. Опісля пішов далі, на радощах вимахував руками та бурмотів:

— Купив я! О, купив коня! Матінко Божа. Обманив я його, того купця.

Як минули перші радощі, Юрко Іванич, усміхаючись хитро, став моргати на прохожих. Запрошував їх так, щоби оглянули його набуток. Та прохожі зовсім рівнодушно переходили біля коня.

— Коби то так стрінути когось із земляків і навтішатись разом. Коби так стрінути кого, — подумав Юрко Іванич.

Нараз побачив ледви-ледви знаного собі мужика з далекого села.

— Куме, — крикнув Юрко Іванич. — Куме, а ходиж но сюди скоро!

Чорний мужик підійшов ніче від несхочу, привитався та глянув на коня.

— Бачиш, коня, вважаєш, купив я! — сказав Юрій Іванич.

— Коня, — повторив мужик, та не знаючи про що говорити, додав: — А то ти певно не мав досі коня.

— То то бо й є, голубчику, — сказав Юрій Іванич — я не мав коня. Колиб я його мав, не тягавбися по ярмарках. Ходи, хай вгощу тебе.

— Себто підляти хочеш? — спитав з усміхом земляк. — Можна, можна. А що можна, то не гріх. До „Ягідки", добре?

Юрій Іванич притакнув головою, поклепався по чоботі тай повів за собою коня. Земляк пішов попереду.

То було в понеділок. А в середу рано Юрій Іванич вертався у село. Коня зі собою не мав. Чорнявий мужик відпровадив Юрка Іванича до німецької оселі.

— Не журися — говорив. — Ти не мав коня, тай і не маєш. Пропив — овва, велика річ. За те запив, брате, запив. Матимеш що згадувати.

А Юрій Іванич ішов мовчки — спльовував лише жовту слину.

Щойно як перед самою оселею земляк став прощатися, сказав Юрко Іванич тихо:

— А я, голубчику, два роки полову їв, надармо.

Земляк махнув гнівно рукою тай завернув:

— Стій! — грізно заревів нараз Юрко Іванич. — Стій, брате любий.

— Чого тобі? — спитав строго мужик.

— Брате, голубчику, братіку — моргаючи, белькотів Юрко Іванич. — Якжеж це? Цілий рік надармо я полову їв. І навіщож? І на щож це? І чомуж то це вино продають?

А земляк махнув рукою тай пішов до міста.